

**EIROPAS KOMISIJAS ATBILDES UZ EIROPAS REVĪZIJAS PALĀTAS ĪPAŠO
ZIŅOJUMU**
**“EIROPAS SAVIENĪBAS ATBALSTS BIODAUDZVEIDĪBAI UN KLIMATA PĀRMAIŅĀM
ES MEŽOS: POZITĪVI, TAČU IEROBEŽOTI REZULTĀTI”**

KOPSAVILKUMS

Komisijas kopējā atbilde uz I–IV punktu

Kā norādīts paziņojumā par Eiropas zaļo kursu, Komisija ir pieņēmusi Jaunu Eiropas Savienības (ES) Meža stratēģiju 2030. gadam¹, kas aptver visu meža augšanas ciklu un veicina daudzos meža pakalpojumus. Pamatojoties uz ES Biodaudzveidības stratēģiju 2030. gadam, ES meža stratēģijā ir izklāstīts redzējums un konkrētas darbības, lai uzlabotu ES mežu kvalitāti un kvantitāti un stiprinātu to aizsardzību, atjaunošanu un noturību, kā arī lai palielinātu meža nozares ieguldījumu jaunajā izaugsmes modelī saskaņā ar Eiropas zaļo kursu.

Stratēģijas galvenais mērķis ir nodrošināt augošus, veselīgus, daudzveidīgus un noturīgus ES mežus, kas ievērojami veicina biodaudzveidības un klimatisko ieceru stiprināšanu, nodrošina iztikas līdzekļus un atbalsta mežu ilgtspējīgu bioekonomiku. Stratēģijā tiek ierosinātas darbības, ar ko nodrošināt ES mežu ilgtspējīgu saglabāšanu un apsaimniekošanu, tostarp izmantojot uzlabotu meža monitoringu un stratēģisko plānošanu. Tajā paredzēti arī pasākumi ilgtnespējīgas prakses novēršanai vai labošanai un meklēts pareizais līdzsvars un sinerģija starp vajadzību uzlabot mežu aizsardzību, atjaunošanu un pielāgošanās centieniem, lai, no vienas puses, sasniegtu ES klimata un biodaudzveidības mērķus un, no otras puses, īstenotu ar mežiem saistītās atšķirīgās sociālekonomiskās intereses.

IV.

a) Biodaudzveidības stratēģijā 2030. gadam², kas pieņemta 2020. gada maijā, jau tiek risināts jautājums par biodaudzveidības zudumu ES, tostarp tās mežos. Dažas no galvenajām Biodaudzveidības stratēģijas saistībām, kas skar arī mežus, ir: palielināt juridiski aizsargājamo teritoriju līdz 30 % ES sauszemes, stingri aizsargāt 10 % ES sauszemes, tostarp visus atlikušos ES pirmatnējos un senos mežus, efektīvi pārvaldīt visas aizsargājamās teritorijas, izstrādāt vadlīnijas par biodaudzveidībai labvēlīgu apmežošanu un meža atjaunošanu, kā arī dabai tuvāku mežsaimniecības praksi, 2021. gadā nākt klajā ar priekšlikumu par juridiski saistošiem ES dabas atjaunošanas mērķrādītājiem un stiprināt ES vides tiesību aktu īstenošanu un izpildes panākšanu.

b) Pants par ziņošanas pienākumiem neattiecas uz pārbaūžu kvalitāti. Pamatojoties uz iepriekš minēto, dalībvalstis noraidīja Komisijas priekšlikumu iekļaut šo elementu gada ziņojumu sniegšanas prasībās.

Lai gan tālīzpētes izmantošana var būt rentabla un noderīga īpašos gadījumos (piemēram, gadījumos, kad mežizstrādes dēļ aizsargājamās teritorijās tiek pārkāpti dabas aizsardzības tiesību akti), tā parasti nav pietiekams līdzeklis, lai nodrošinātu ES Kokmateriālu regulas (ESKR) izpildi. Fakts, ka mežs ir izcirsts, neko neizsaka par šādas darbības likumību. Tomēr Komisija paplašinās ģeotelpiskās izlūkošanas, tostarp tālīzpētes, izmantošanu dalībvalstu kompetentajās iestādēs, lai uzlabotu piemērojamo valsts tiesību aktu izpildi attiecībā uz mežsaimniecības un mežizstrādes darbībām.

---

¹ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai: “Jaunā ES Meža stratēģija 2030. gadam” COM(2021) 572 *final*

² Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “ES Biodaudzveidības stratēģija 2030. gadam. Atgriezīsim savā dzīvībā dabu” (COM(2020) 380 *final*).

Kokmateriālu regula ES nav vienīgais instruments, kas attiecas uz nelikumīgu mežizstrādi. Nelikumīga mežizstrāde var būt pretrunā Putnu un Dzīvotņu direktīvā paredzētajiem noteikumiem un būt pamats atbildībai par kaitējuma atlīdzināšanu atbilstīgi Direktīvai par atbildību vides jomā. Attiecībā uz tālīzpētes izmantošanu uzraudzībā Komisija varētu minēt vairākus aspektus.

Pirmkārt, saskaņā ar iepriekš minētajiem Savienības tiesību aktiem uzraudzība, tostarp atbilstības uzraudzība, ir dalībvalstu atbildība.

Otrkārt, runājot par atbilstības uzraudzību, tālīzpēte būtu jāuzskata par vienu ģeotelpiskās izlūkošanas informācijas avotu un ģeotelpiskā izlūkošana jāuzskata par daļu no nepieciešamā plašākā intervences pasākumu kopuma (kollektīvās atbilstības nodrošināšanas), ar ko novērst tādas problēmas kā nelikumīga mežizstrāde.

Treškārt, ES atbalsta to, ka dalībvalstis izmanto tālīzpēti un ģeotelpisko izlūkošanu, īstenojot *Copernicus* lietotāju loka paplašināšanas partnerības pamatprogrammu, kas paredzēta valstu mežu informācijas platformu izmēģināšanai un ģeotelpiskās izlūkošanas izmantošanai, lai apkarotu nelikumīgu mežizstrādi mežos (noziegumus pret mežu).

Ceturtkārt, Komisija atbalsta dalībvalstu darbu atbilstības nodrošināšanas jomā, tostarp izstrādājot vadlīniju dokumentāciju, kas izskaidro ģeotelpisko izlūkošanu (sk. rokasgrāmatu par atbilstības nodrošināšanu lauku apvidos un attiecīgo kopsavilkuma rokasgrāmatu "[Vidiskās atbilstības nodrošināšana lauku apvidos](#)", [Eiropas Savienības Publikāciju birojs \(europa.eu\)](#), "[Vidiskās atbilstības nodrošināšana lauku apvidos](#)", [Eiropas Savienības Publikāciju birojs \(europa.eu\)](#)) (kopsavilkums), un norādījumus par noziegumu pret vidi apkarošanu "*Guidance on combatting environmental crimes and related infringements*", [Circabc \(europa.eu\)](#)).

Visbeidzot, Komisijai pašai kā Līgumu izpildes uzraudzītājai ir uzticēts izpildes panākšanas uzdevums, lai nodrošinātu, ka dalībvalstis pilda attiecīgās saistības, piemēram, atbilstīgi Dzīvotņu direktīvai, un šajā sakarā izmanto dažādus izmeklēšanas rīkus, tostarp ģeotelpisko izlūkošanu.

c) Komisija gribētu uzsvērt, ka, salīdzinot ar iepriekšējo 2013. gada stratēģiju, jaunajā ES Klimatadaptācijas stratēģijā³, kas publicēta 2021. gada februārī, ietvertas daudz stingrākas darbības meža pielāgošanās atbalstam, tostarp sagatavojot un izplatot informāciju, zināšanas un praktiskus risinājumus.

d) Eiropas Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai (ELFLA) atbalsta Eiropas lauku attīstības politiku un veicina lauku apvidu ekonomisko, vidisko un sociālo ilgtspēju. Atbalsts mežsaimniecības pasākumiem ELFLA ietvaros ir neatņemama politikas mērķrādītāju sasniegšanas daļa un atzīst mežu daudzfunkcionalitāti.

Nākamās kopējās lauksaimniecības politikas (KLP) jaunais īstenošanas modelis dalībvalstīm nodrošinās lielāku rīcības brīvību un tādējādi ļaus tām labāk ņemt vērā vietējos apstākļus un vajadzības. Papildus prasībai, ka saskaņā ar *Forest Europe* pamatnostādņēm apmežošanā veiktajām investīcijām jāatbilst klimata un vides mērķiem, mežsaimniecības nozarei paredzētajam atbalstam jāpamatojas uz meža apsaimniekošanas plānu vai līdzvērtīgu instrumentu.

Nākamajā darbības rezultātu uzraudzības un novērtēšanas sistēmā (*PMEF*) noderīga informācija par mežsaimniecības pasākumiem tiks sniegta katru gadu. Tomēr tikai politikas izvērtējumā tiks novērtēta mežsaimniecības pasākumu ietekme uz biodaudzveidību un klimatu.

V. Komisija piekrīt šiem ieteikumiem.

---

³ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "Ceļā uz klimatnoturīgu Eiropu: jaunā ES Klimatadaptācijas stratēģija" (COM(2021) 82 *final*).

IEVADS

17. Lai gan abu mežsaimniecības pasākumu izpildes līmenis 2020. gada beigās gandrīz 50 % apmērā šķiet diezgan zems, būtu jānorāda, ka tas ir tipisks līmenis (jo īpaši investīciju projektiem), kas atspoguļo lielāko piešķirtā atbalsta daļu. Investīcijas meža platību attīstībā un mežu dzīvotspējas uzlabošanā prasa laiku, un atbalsta galīgie maksājumi tiek izmaksāti attiecīgā projekta beigās. Tāpēc šā plānošanas perioda īstenošanas beigās ir sagaidāms finanšu izpildes līmeņa pieaugums. Sakarā ar 2 gadu pārejas periodu un N+3 noteikumu tas notiks 2025. gada beigās.

Būtu jānorāda, ka ar mežsaimniecību saistītie izdevumi citu lauku attīstības pasākumu — piemēram, zināšanu nodošanas, konsultāciju pakalpojumu, infrastruktūru, lauku pamatpakalpojumu (tostarp *Natura 2000* mežu apsaimniekošanas plānu) un sadarbības pasākumu — ietvaros tiek paziņoti gada īstenošanas ziņojumos (GĪZ) par katru lauku attīstības programmu, lai gan daži no tiem kopā ar līdzīgām lauksaimniecības nozarē veiktām darbībām. Jebkurā gadījumā GĪZ ir paredzēta atsevišķa uzraudzība un ziņošana par kompensācijas maksājumiem par *Natura 2000* meža teritorijām.

APSVĒRUMI

3. izcēlums. Nekonkrētu saglabāšanas pasākumu piemēri

Attiecībā uz Spāniju Komisija 2015. gada 27. februārī sāka pārkāpumu procedūru, aicinot Spānijas iestādes veikt pasākumus, kas paredzēti, lai aizsargātu un apsaimniekotu savas *Natura 2000* teritorijas. Papildu oficiālā paziņojuma vēstule tika nosūtīta 2020. gada jūlijā.

Attiecībā uz Poliju Komisija 2021. gada 9. jūnijā sāka pārkāpumu procedūru, aicinot Polijas iestādes veikt pasākumus, kas paredzēti, lai aizsargātu un apsaimniekotu savas *Natura 2000* teritorijas⁴.

4. izcēlums. Polijas veco mežu aizsardzība

Komisija turpina darbu ar **Poliju**, lai īstenotu ES Tiesas spriedumu par valsts nespēju pildīt savas saistības saskaņā ar Dzīvotņu direktīvu ([Direktīvu 92/43/EEK](#)) un Putnu direktīvu ([Direktīvu 2009/147/EK](#)) attiecībā uz Belovežas gāršas aizsardzību⁵.

Polija šo spriedumu joprojām nav izpildījusi pilnīgi. Svarīgākais ir tas, ka Polija nav atcēlusi 2016. gadā pieņemto Belovežas gāršas meža apsaimniekošanas plāna pielikumu un nav to aizstājusi ar pasākumiem, kas saglabātu teritorijas integritāti un nodrošinātu sugu un dzīvotņu saglabāšanu un aizsardzību. Polijas plānotās darbības neatbilst ne direktīvām, ne Tiesas spriedumam.

33. Saskaņā ar ESKR “nelikumīgi iegūti” kokmateriāli un koka izstrādājumi ir “iegūti, pārkāpjot tiesību aktus, kas ir spēkā ieguves valstī attiecībā uz: tiesībām iegūt kokmateriālus likumīgi publiskotās robežās, maksājumiem par ieguves tiesībām un kokmateriāliem, tostarp nodevām, kas ir saistītas ar kokmateriālu ieguvī, kokmateriālu ieguvī, tostarp tiesību aktiem vides un mežsaimniecības jomā, tostarp attiecībā uz mežu apsaimniekošanu un bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu, ja tie tieši saistīti ar kokmateriālu ieguvī, tādām trešo personu leģitīmajām lietojuma tiesībām un īpašumtiesībām, kuras ietekmē kokmateriālu ieguve, kā arī tirdzniecību un muitu, ciktāl tas attiecas uz mežsaimniecības nozari”.

34. Likumības pārbaudē, kas noteikta ESKR, veic pasākumus un procedūras, kas nodrošina piekļuvi visai attiecīgajai informācijai (1. solis), procedūras, kas ļauj apkopot un analizēt visu attiecīgo informāciju un dokumentus (2. solis), un paredz atbilstošus un proporcionālus pasākumus un procedūras, kurus veic, lai līdz nenozīmīgam līmenim samazinātu risku (3. solis).

---

⁴Pārkāpuma lietu pakete 2021. gada jūnijā: svarīgākie lēmumi.

⁵ Pārkāpuma lietu pakete 2021. gada februārī: svarīgākie lēmumi.

36. Komisijas pieprasītā informācija pamatojas uz regulas pantu par ziņojumiem (20. pants). Dalībvalstis ir pieprasījušas neiekļaut obligātu ziņošanu par papildu jautājumiem (piemēram, pārbaūžu kvalitāti).

Pamatojoties uz pieejamo informāciju, Komisija, kā definēts pantā par ziņojumiem, cenšas novērtēt dalībvalstu uzraudzības darbību atbilstību, tostarp valsts noteikumus, ar kuriem definē nelikumīgu mežizstrādi, vai pārbaudēs izmantotās procedūras. Iepriekš, pamatojoties uz šo informāciju, ir sagatavotas vairākas pārkāpuma lietas. Vajadzības gadījumā Komisija pieprasa, lai dalībvalstis pamatotu savas atbildes ar apliecinājuma dokumentiem, kas ļauj pārbaudīt informācijas pareizību vai pilnīgumu (kā tas ir minētajās pārkāpuma lietās).

39. Komisija gribētu norādīt, ka tālīzpētes datu izmantošanai, lai ES līmenī nodrošinātu atbilstību ESKR, ir ierobežojumi. Pašlaik Komisija izstrādā veidu, kā izmantot ģeotelpisko izlūkošanu Dzīvotņu vai Putnu direktīvas iespējamo pārkāpumu novērtēšanai, pamatojoties uz *Copernicus* datiem un citiem avotiem. Komisija arī pastiprinās centienus palielināt dalībvalstu kompetento iestāžu informētību un atbalstīt tās ģeotelpiskās izlūkošanas izmantojuma uzlabošanā, lai nodrošinātu atbilstību attiecīgajiem dabas aizsardzības tiesību aktiem. Ar *Copernicus* lietotāju loka paplašināšanas partnerības pamatprogrammu jau tiek atbalstītas valstu meža informācijas izmēģinājuma platformas un ģeotelpiskās izlūkošanas izmantošana, lai apkarotu nelikumīgu mežizstrādi mežos (noziegumus pret mežu).

43. Atjaunojamo energoresursu direktīva II (AED II) kopā ar Zemes izmantošanas, zemes izmantošanas maiņas un mežsaimniecības regulu (ZIZIMM) ir stiprinājusi ES bioenerģijas ilgtspējas satvaru laikposmam pēc 2020. gada. Jo īpaši AED II ir paplašinājusi ES ilgtspējas un siltumnīcefekta gāzu ietaupījuma kritērijus, iekļaujot arī biomasas izmantošanu siltumenerģijas un elektroenerģijas ražošanā (papildus šķidro biodegvielu izmantošanai transportā), un tajā ir iekļauti īpaši kritēriji meža biomasas izmantošanai. Turklāt AED II ir paredzēts, ka dalībvalstīm jāizstrādā atbalsta shēmas, lai nepieļautu nepienācīgu kropļojošu ietekmi uz izejvielu tirgiem. Jaunie Komisijas tiesību aktu priekšlikumi, ar ko groza ZIZIMM direktīvu⁶ un AED II direktīvu⁷, vēl vairāk uzlabo ES ilgtspējas satvaru biomasas izmantošanai enerģijā. Jo īpaši AED II grozījumā ierosināts vēl vairāk nostiprināt biomasas ilgtspējas kritērijus un pastiprināt kaskādes principa izmantošanu. Priekšlikumā ES ilgtspējības kritēriji tiek piemēroti mazākām siltumapgādes un elektroenerģijas ražošanas iekārtām un attiecināti uz teritorijām, kurās liegts iegūt meža biomasu. Tajā arī ierosināts pieprasīt dalībvalstīm no 2026. gada 31. decembra nepiešķirt atbalstu, lai gan ar dažiem izņēmumiem, elektroenerģijas (kā vienīgā produkta) ražošanai no meža biomasas.

45. Atjauninātajā (2018. gada) Bioekonomikas stratēģijā⁸ ir ietvertas darbības, kas paredzētas, lai vēl labāk izprastu un novērtētu bioekonomikas iedarbību un ietekmi uz ekoloģiskajām robežām. Šīs darbības pamatojas uz līdzšinējo darbu, ko veica Komisija un tās padomdevējas struktūras, kā arī

---

⁶ Priekšlikums EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULAI, ar ko groza Regulu (ES) 2018/841 attiecībā uz darbības jomu, atbilstības noteikumu vienkāršošanu, dalībvalstu 2030. gada mērķu noteikšanu un apņemšanos kolektīvi līdz 2035. gadam panākt klimatneitralitāti zemes izmantošanas, mežsaimniecības un lauksaimniecības nozarē, un Regulu (ES) 2018/1999 attiecībā uz uzraudzības, ziņošanas, progresa pārraudzības un pārskatīšanas uzlabošanu, COM(2021) 554 *final*.

⁷ Priekšlikums EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVAI, ar ko attiecībā uz atjaunojamo energoresursu izmantošanas veicināšanu groza Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu (ES) 2018/2001, Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2018/1999 un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 98/70/EK un atceļ Padomes Direktīvu (ES) 2015/652, COM(2021) 557 *final*.

⁸ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “*Ilgspējīga bioekonomika Eiropai. Ekonomikas, sabiedrības un vides saistības stiprināšana*” (COM(2018) 673 *final*).

vispārējās pētniecības kopiena kopš iepriekšējās (2012. gada) stratēģijas, piemēram, Kopīgais pētniecības centrs 2013. gadā izveidoja Bioekonomikas observatoriju ar mērķi sniegt datus un informāciju par pašreizējo bioekonomiku. Šī observatorija 2017. gadā tika integrēta Komisijas Bioekonomikas zināšanu centrā, ko koordinēja Kopīgais pētniecības centrs.

46. Komisija gribētu uzsvērt, ka sagaidāms, ka neseno pieņemtajā ES Klimata aktā⁹ paredzēts, ka ES un tās dalībvalstīm jānodrošina nepārtraukts progress pielāgotiesspējas uzlabošanā, nodrošinot stiprināšanu un neaizsargātības mazināšanu. Turklāt dalībvalstīm jānodrošina, ka to pielāgošanās politika ir saskaņota ar nozaru politiku un tās savstarpēji viena otru atbalsta. Jau šodien visām dalībvalstīm ir nacionālās pielāgošanās stratēģijas un/vai plāni, vairums no kuriem ietver klimata pārmaiņu ietekmes, mežsaimniecības neaizsargātības aspektu un risku novērtējumus. ES līmenī Komisija 2021. gada februārī ir publicējusi jauno ES Klimatadaptācijas stratēģiju, kurā ievērojami lielāks uzsvars tiek likts uz mežiem un kurā salīdzinājumā ar 2013. gada stratēģiju ir vairāk iekļautas stingrākas mežsaimniecības darbības.

50. Saskaņā ar 2013. gadā pieņemto ES Meža stratēģiju meža apsaimniekošanas plāni (MAP) vai līdzvērtīgi instrumenti, kas balstīti uz mežu ilgtspējīgas apsaimniekošanas principiem, ir galvenie instrumenti, lai līdzsvarotā veidā nodrošinātu dažādas preces un pakalpojumus. MAP ir pamats gan ES 2020. gada Biodaudzveidības stratēģijai, gan ES lauku attīstības finansējumam. Šie plāni ir ietverti stratēģijā, kas sekmē un atbalsta to izmantošanu.

Komisijas kopējā atbilde uz 51. un 52. punktu

Darba grupa secināja, ka mežu ilgtspējīgas apsaimniekošanas (MIA) kritēriji un rādītāji ir vērtīgi rīki tendenču uzraudzībai, ziņošanai reģionālā, valsts un starptautiskā līmenī un vispārēja progresa novērtēšanai mežu ilgtspējīgas apsaimniekošanas jomā, taču tie paši par sevi nav pietiekami, lai nodrošinātu mežu ilgtspējīgu apsaimniekošanu. Šim nolūkam dalībvalstīm ir sistēmas mežu ilgtspējīgas apsaimniekošanas praktiskai īstenošanai, tostarp: vietējie tiesību akti un prasības, līdzdalības procesi, ieteikuma tiesību mehānismi (standarti, pamatnostādnes utt.), stimuli un paraugprakse, kā arī brīvprātīgi tirgus mehānismi (sertifikācija). Kritēriji un rādītāji tādējādi ir noderīgi un paredzēti IMA novērtēšanai noteiktos mērogos, nevis apsaimniekošanas vienības līmenī. Jaunās ES Meža stratēģijas 2030. gadam mērķis ir noteikt papildu rādītājus un robežvērtības vai diapazonus, pamatojoties uz *Forest Europe* ilgtspējīgas meža apsaimniekošanas kritērijiem, konkrētiem klimata un bioloģiskās daudzveidības aspektiem, kas saistīti ar meža ekosistēmu apstākļiem, piemēram, veselības, bioloģiskās daudzveidības un klimata mērķiem, un tajā ir paredzēts tiesību akta priekšlikums, lai nodrošinātu koordinētu meža monitoringa datu vākšanas un ziņošanas sistēmu ES.

54. Lauku attīstības mežsaimniecības pasākumu izvērtēšanas pētījumā¹⁰ norādīts, ka: “ainavas līmenī meža apsaimniekošanas plāniem var būt būtiska nozīme IMA attīstībā, jo īpaši, ja tie ir iekļauti teritorijas plānojumā, lai nodrošinātu, ka visas IMA jomas ir pienācīgi aptvertas”.

55. Jaunajā ES Meža stratēģijā ir atzīta mežu daudzfunkcionalitāte, tostarp to sociālekonomiskās, vidiskās un klimata pārmaiņu mazināšanas funkcijas.

Mežsaimniecība ir neatņemama ES lauku attīstības politikas sastāvdaļa, kas palīdz sasniegt vairākus būtiskākos politikas vides, sabiedrības un ekonomikas mērķrādītājus. Lauku attīstības programmas

⁹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/1119 (2021. gada 30. jūnijs), ar ko izveido klimatneitralitātes panākšanas satvaru un groza Regulas (EK) Nr. 401/2009 un (ES) 2018/1999 (“Eiropas Klimata akts”) (OV L 243, 9.7.2021., 1. lpp.).

¹⁰ “*Evaluation study of the forestry measures under Rural Development*”, galīgais ziņojums, 85. lpp. Pieejams tīmekļa vietnē <https://op.europa.eu/s/pkOE>.

atbalsta mežu ekonomiskās, klimatiskās un vidiskās funkcijas, lai gan šiem trim aspektiem var nebūt vienāda nozīme atsevišķos pasākumos saskaņā ar šīm programmām.

58. Nākamā KLP nodrošinās dalībvalstīm lielāku rīcības brīvību, plānojot savu atbalstu, tostarp attiecībā uz mežiem. Komisija jaunajā īstenošanas modelī, atbilstīgi kuram Savienība paredz politikas pamatparametrus (KLP mērķus, plašus intervences veidus, pamatprasības), bet dalībvalstis uzņemas lielāku atbildību un pārskatatbildību par mērķu un saskaņoto mērķrādītāju sasniegšanu. Lielāka subsidiaritāte ļaus, apsverot minētos mērķus un mērķrādītājus, labāk ņemt vērā vietējos apstākļus un vajadzības. Dalībvalstis būs atbildīgas par KLP intervences pasākumu pielāgošanu, lai pēc iespējas palielinātu to devumu ES mērķu sasniegšanā.

Mežsaimniecības nozarei paredzētajam atbalstam būtu jāveicina KLP konkrēto mērķu sasniegšana klimata un vides jomā, kā arī lauku apvidu ekonomiskās un sociālās attīstības stiprināšana.

Izstrādājot intervences pasākumus, dalībvalstīm būs jāņem vērā Eiropas zaļā kursa mērķrādītāji un dalībvalstīm paredzētie īpašie ieteikumi. KLP stratēģisko plānu apstiprināšanas procesā Komisija novērtēs, vai plāni atbilst Eiropas zaļajam kursam un tā stratēģijām un mērķiem.

Attiecībā uz visiem turpmākajiem intervences pasākumiem, kas plānoti saskaņā ar KLP stratēģiskajiem plāniem, turpmākajā tiesiskajā regulējumā par atbalstu mežsaimniecības intervences pasākumiem ir iekļauti vairāki vispārīgi noteikumi. Papildus prasībai, ka saskaņā ar *Forest Europe* pamatnostādņēm apmežošanā veiktajām investīcijām jāatbilst klimata un vides mērķiem, mežsaimniecības nozarei paredzētajam atbalstam jāpamatojas uz meža apsaimniekošanas plānu vai līdzvērtīgu instrumentu.

61. Saskaņā ar ELFLA regulu¹¹ un Komisijas norādījumiem dalībvalstīm atlases kritēriji būtu jāpiemēro obligāti (ar dažiem izņēmumiem) arī gadījumos, kad pasākumam/ priekšlikumam iesniegšanas uzaicinājumam pieejamais budžets ir lielāks nekā pieprasījums pēc finansējuma. Dalībvalstīm ir jāizveido tik efektīvas atlases procedūras, lai izvēlētos vispiemērotākās darbības, kas veicinās pasākuma mērķu sasniegšanu.

Būtu jāuzsver, ka arī gadījumos, kad mērenas intereses dēļ tiek nepietiekami piemēroti atlases kritēriji, ir jāizpilda visi attiecīgo pasākumu atbilstības nosacījumi, kā tas paredzēts atbilstošas dotācijas prasībā.

64. Nākamā KLP nodrošinās dalībvalstīm lielāku rīcības brīvību un subsidiaritāti, lai vienkāršotu atbalsta noteikumus. Turklāt dalībvalstīm būs iespēja noteikt maksājumus par meža vides un klimata saistībām, pamatojoties uz attiecīgajām izmaksām un negūtajiem ienākumiem un ņemot vērā platību, kas noteikta atbilstīgi konstatētajām vajadzībām un mērķiem.

65. Uzraudzības sistēmas mērķis nav noteikt pasākumu ietekmi, bet gan izsekot dalībvalstu progresam pasākumu īstenošanā atbilstīgi izvirzītajiem mērķrādītājiem.

66. **1. tabulā** ir pareizi norādīti iznākuma un rezultāta rādītāji, kas ir svarīgi, lai uzraudzītu ieguldījumu biodaudzveidībā un klimata pārmaiņās. Tomēr **1. tabulā** nav iekļauti attiecīgie konteksta rādītāji, proti: **C.29** (mežs un citas kokaugiem klātas zemes), kas sniedz informāciju par meža un citu kokaugiem klātu zemju platību (kopējo platību un tās procentuālo daļu), **C.31** (zemes pārklājums), kas nodrošina dažādu zemes kategoriju, tostarp meža platību, faktisko sadalījumu, **C.34** (*Natura 2000* teritorijas), kas sniedz informāciju par *Natura 2000* aizsargājamo teritoriju, ko izmanto lauksaimniecībā un/vai mežsaimniecībā, un **C.38** (aizsargājamais mežs), kas sniedz informāciju par meža un citu kokaugiem klātu zemju daļu, kas aizsargājama, lai saglabātu biodaudzveidību, ainavas un īpašus dabas elementus.

---

¹¹ Regulas (ES) Nr. 1305/2013 49. pants (OV L 347, 20.12.2013., 487.–548. lpp.).

67. Pašreizējā un nākamajā KLP uzraudzības un novērtēšanas sistēmā rezultāta rādītāju uzdevums ir novērtēt attiecīgo pasākumu aptvērumu un pārbaudīt, vai dalībvalstis šos pasākumus īsteno saskaņā ar plānu.

Lai gan nav ar mežu saistītu ietekmes rādītāju, uzraudzības un novērtēšanas sistēmā ir ietverti konteksta rādītāji, kas nodrošina vispusīgu priekšstatu par meža platību (iekļauti *Natura 2000*).

Kopā ar iznākuma rādītājiem šie rādītāji tiek izmantoti izvērtējumā, kurā pamatā novērtē politikas ietekmi.

SECINĀJUMI UN IETEIKUMI

72. ESKR 2. pantā iekļauto terminu “likumīgi iegūti” un “nelikumīgi iegūti” definīcijas attiecas uz piemērojamiem valsts tiesību aktiem, kuri saistīti ar mežizstrādi un attiecībā uz kuriem Komisijai nav kompetences rīkoties (izņemot gadījumus, kad šie tiesību akti saistīti ar ES tiesību aktiem — piemēram, Dzīvotņu direktīvu —, attiecībā uz kuriem Komisija var rīkoties, kā to rāda piemērs 4. izcēlumā). Turklāt to pienākumu izpildes kontrole, kas ESKR paredzēti tirgus dalībniekiem un tirgotājiem, ir dalībvalstu kompetencē.

Attiecībā uz dalībvalstu pienākumu kontroli Komisija novērtē atbilstību, pamatojoties uz informāciju, kas paziņota saskaņā ar ESKR 20. pantu. Iepriekš, pamatojoties uz šo informāciju, ir sagatavotas vairākas pārkāpuma lietas. Vajadzības gadījumā Komisija pieprasa, lai dalībvalstis pamatotu savas atbildes ar apliecinājuma dokumentiem, kas ļauj pārbaudīt informācijas pareizību vai pilnīgumu (kā tas ir minētajās pārkāpuma lietās).

73. Salīdzinot ar iepriekšējo AED I, AED II ir pastiprināti ES bioenerģijas ilgtspējas kritēriji, iekļaujot papildu drošības pasākumus, lai nodrošinātu, ka enerģijas ražošanai izmantojamā meža biomasa tiek iegūta ilgtspējīgā veidā. Komisijas tiesību akta priekšlikumā par grozījumiem AED II ir vēl vairāk nostiprināti biomasas ilgtspējības kritēriji, iekļautas teritorijas, kurās liegts iegūt meža biomasu, ierosināti plašāki ES ilgtspējības kritēriji attiecībā uz mazākām siltuma un elektroenerģijas ražošanas iekārtām un ierobežots valsts atbalsts elektroenerģijas (kā vienīgā produkta) ražošanai no meža biomasas.

Jautājums par mežu pielāgošanos klimata pārmaiņām ir aplūkots jaunajā ES Klimatadaptācijas stratēģijā un jaunajā ES meža stratēģijā 2030. gadam.

74. MAP vai līdzvērtīgi instrumenti, kas balstīti uz mežu ilgtspējīgas apsaimniekošanas principiem, ir svarīgi, lai līdzsvarotā veidā nodrošinātu dažādas preces un pakalpojumus, un pamatā tam, lai saņemtu ES lauku attīstības finansējumu. Komisija uzskata, ka *Natura 2000* maksājumi saistībā ar mežiem, investīcijas meža ekosistēmu noturības un vides vērtības uzlabošanai, kā arī meža vides un klimata pakalpojumi un meža saglabāšana lauku attīstības ietvaros sniedz ieguldījumu biodaudzveidībai un noturībai pret klimata pārmaiņām. Tomēr Komisija atzīst, ka atsevišķi mežsaimniecības pasākumi varēja būt labāk izstrādāti.

Kaut arī nākamā KLP nodrošinās dalībvalstīm lielāku rīcības brīvību, plānojot savu atbalstu, visu intervences pasākumu pamatā jābūt skaidrai intervences loģikai, pievēršoties apzinātajām vajadzībām, kā arī KLP deviņiem īpašajiem mērķiem un transversālajam mērķim. Izstrādājot intervences pasākumus, dalībvalstīm būs jāņem vērā Eiropas zaļā kursa mērķi un Komisijas īpašie ieteikumi atsevišķām dalībvalstīm.

Noteikt KLP mežsaimniecības pasākumu ietekmi nav kopējās ES uzraudzības sistēmas uzdevums. Papildus KLP ir pārāk daudz faktoru, kas ietekmē meža biodaudzveidību un klimata pārmaiņas. KLP pasākumu neto ietekmi var novērtēt tikai izvērtējumos.

1. ieteikums. Uzlabot ieguldījumu biodaudzveidībā un klimata pārmaiņu problēmu risināšanā mežos

a) Komisija piekrīt šim ieteikumam.

Jaunajā ES Meža stratēģijā 2030. gadam, kas pieņemta 2021. gada 16. jūlijā, ir ierosināts visaptverošs darbību kopums, lai uzlabotu ES mežu kvalitāti un kvantitāti, kā arī to atjaunošanu un noturību. Tajā uzsvēta nepieciešamība noteikt papildu rādītājus un robežvērtības vai diapazonus ilgtspējīgai mežu apsaimniekošanai; sniegt padomus un norādījumus par ekosistēmu pakalpojumu maksājumu shēmu izstrādi; sniegt norādījumus un veicināt zināšanu apmaiņu par labu praksi attiecībā uz pielāgošanos klimata pārmaiņām un noturību pret klimata pārmaiņām; nākt klajā ar tiesību akta priekšlikumu par ES meža novērošanu, ziņošanu un datu vākšanu, tostarp par prasībām par stratēģiskajiem plāniem attiecībā uz mežiem valsts/reģionālā līmenī.

Tas balstās uz 2020. gada maijā pieņemto Biodaudzveidības stratēģiju 2030. gadam, kurā ietverts detalizēts darbību plāns kopā ar orientējošu to izpildes laiku un kura paredzēta, lai uzlabotu meža saglabāšanas pasākumu piemērošanu un tādējādi būtu būtisks solis šā ieteikuma īstenošanā. Komisija līdz 2021. gada beigām darīs pieejamu infopaneli, kas atspoguļos dažādu darbību īstenošanas statusu¹².

Izstrādājot divas iepriekš minētās stratēģijas, Komisija ir pārskatījusi pašreizējo politiku, pamatojoties uz iepriekšējiem izvērtējumiem, kā arī atklāto sabiedrisko apspriešanu laikā saņemtās atsauksmes no sabiedrības. ES Biodaudzveidības stratēģijā 2030. gadam ir paredzētas šādas darbības, kas ir būtiskas, lai Komisija īstenotu šo ieteikumu:

- Komisijas priekšlikums par kritērijiem un norādījumi par to, kā apzināt un noteikt papildu aizsargājamās teritorijas un ekoloģiskos koridorus, tostarp definēt terminu “stingra aizsardzība”, un par to, kā vēl citi iedarbīgi konkrētai teritorijai paredzēti saglabāšanas pasākumi un pilsētvides zaļināšana var palīdzēt sasniegt ES 2030. gada dabas aizsardzības mērķrādītājus,
- priekšlikums par saistošiem ES dabas atjaunošanas mērķrādītājiem, tostarp tādas iespējamās ES mēroga metodikas novērtējums, kas palīdz kartēt, novērtēt un uzlabot ekosistēmu stāvokli, lai tās varētu nodrošināt ieguvumus,
- norādījumi par sugu un biotopu izvēli un prioritāšu noteikšanu prioritārajām darbībām, lai nodrošinātu, ka vismaz 30 % sugu un biotopu, kuru stāvoklis pašlaik nav labvēlīgs, līdz 2030. gadam šajā kategorijā nonāktu vai vismaz uzrādītu ļoti pozitīvu virzību uz to,
- metodiskie norādījumi par atjaunošanas, ekosistēmas stāvokļa un pakalpojumu kartēšanu un uzraudzību,
- vadlīnijas par biodaudzveidībai labvēlīgu apmežošanu un meža atjaunošanu, kā arī dabai tuvāku mežsaimniecības praksi,
- 2021. gada jūlijā publicētais ceļvedis par to, kā, pilnībā ievērojot ekoloģiskos principus, līdz 2030. gadam ES iestādīt vēl vismaz 3 miljardus koku.

b) Komisija piekrīt šim ieteikumam.

2. ieteikums. Stiprināt cīņu pret nelikumīgu mežistrādi

a) Komisija piekrīt šim ieteikumam. Komisija to apsvērs saistībā ar gaidāmo likumdošanas iniciatīvu par pasākumiem, kas paredzēti, lai samazinātu atmežošanas un meža degradācijas risku, kurš saistīts ar ES tirgū laistiem produktiem.

Piekrītot šim ieteikumam, Komisija norāda, ka tā nevar uzņemties īpašas saistības attiecībā uz iespējamiem tiesību aktu priekšlikumiem vai to likumdošanas sarunu iznākumu, kas veiktas ar likumdevējiem.

---

¹² Uzraudzības infopanelis būs pieejams [Biodaudzveidības zināšanu centra tīmekļa vietnē](#)

b) Komisija piekrīt šim ieteikumam. Jaunajā ES Meža stratēģijā 2030. gadam ir iekļautas vairākas darbības, kuru mērķis ir paātrināt spēkā esošā ES *acquis* īstenošanu un izpildi.

3. ieteikums. Lauku attīstības mežsaimniecības pasākumus mērķtiecīgāk vērst uz biodaudzveidību un klimata pārmaiņām

a) Komisija piekrīt šim ieteikumam.

Apstiprinot KLP stratēģiskos plānus, Komisija izvērtēs, vai prasības ES līmenī ir izpildītas un vai plānotās intervences ir balstītas uz SVID un vajadzību novērtējumu, ņemot vērā Eiropas zaļā kursa mērķus un Komisijas konkrētos ieteikumus atsevišķām dalībvalstīm.

Saskaņā ar ELFLA atbalstītajiem mežsaimniecības pasākumiem būtu jāatbilst mežu ilgtspējīgas apsaimniekošanas principiem, ņemot vērā mežu daudzfunkcionalitāti.

Saskaņā ar nākamo KLP par atbilstīgām tiks uzskatītas tikai tās investīcijas apmežošanā, kas atbilst klimata un vides mērķiem saskaņā ar mežu ilgtspējīgas apsaimniekošanas principiem, kuri izstrādāti Eiropas mēroga vadlīnijās par apmežošanu un meža atjaunošanu.

Turklāt mežsaimniecības nozarei paredzētajam atbalstam jāpamatojas uz meža apsaimniekošanas plānu vai līdzvērtīgu instrumentu.

b) Komisija piekrīt šim ieteikumam.

Tā norāda, ka novērtēt to, kā mežsaimniecības pasākumi ietekmē biodaudzveidību un klimatrīcību, var tikai ar izvērtējuma palīdzību.